

Rozsudek Nejvyššího soudu

ze dne 26. 3. 2009, sp. zn.: 23 Cdo 298/2009

Pokud není cena ve smlouvě dohodnuta a není-li stanoven ani způsob jejího určení a je-li smlouva platná s přihlédnutím k § 409 odst. 2 obch. zák., může prodávající požadovat zaplacení kupní ceny, za kterou se prodávalo obvykle takové nebo srovnatelné zboží v době uzavření smlouvy za smluvních podmínek obdobných obsahu této smlouvy. Použití § 448 odst. 2 obch. zák. o ceně obvyklé nastupuje jen za podmínky, že smlouva je platná podle § 409 odst. 2 obch. zák., tedy, že smlouva obsahuje buď ujednání o ceně nebo o způsobu jejího určení anebo že strany chtějí uzavřít kupní smlouvu bez určení ceny.

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší soud

České republiky rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Kateřiny Hornochové a soudců JUDr. Zdeňka Dese a JUDr. Ing. Jana Huška ve věci žalobce Ing. K. G., správce konkursní podstaty úpadce O. d. C. v likvidaci, zastoupeného Mgr. M.Š., advokátem, proti žalovanému Z. K. H. n. V. a.s., zastoupenému JUDr. I. H., obecným zmocněncem, o zaplacení 268 111,50 Kč, vedené u Krajského soudu v Praze pod sp. zn. 46 Cm 133/2007, o dovolání žalobce proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 29. září 2008, č.j. 6 Cmo 222/2008-68, takto:

I. Dovolání se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů dovolacího řízení.

Odůvodnění:

Vrchní soud v Praze rozsudkem ze dne 29. září 2008, č.j. 6 Cmo 222/2008-68, dovoláním napadeným výrokem I./1 ve věci samé změnil rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 14. února 2008, č.j. 46 Cm 133/2007-35, tak, že žalobu ohledně zaplacení 268 111,50 Kč, jako smluvní pokuty zamítl. Odvolací soud na rozdíl od soudu prvního stupně, který dovodil, že vůlí účastníků bylo uzavřít kupní smlouvu bez určení ceny, dospěl k závěru, že mezi účastníky dne 4.11.2002 uzavřená kupní smlouva není platná, neboť neobsahuje ujednání o ceně, jako podstatné náležitosti smlouvy ve smyslu § 409 odst. 2 obchodního zákoníku (dále jen "obch. zák."), který stanoví, že ve smlouvě musí být kupní cena dohodnuta nebo musí v ní být alespoň stanoven způsob jejího dodatečného určení, ledaže z jednání o uzavření smlouvy vyplývá vůle stran ji uzavřít i bez určení kupní ceny. V tomto případě je kupující povinen zaplatit kupní cenu stanovenou podle § 448 obch. zák.

Odvolací soud vyšel ze zjištění, že v čl. III odst. 1 smlouvy bylo sjednáno, že cena pro

jednotlivé dílčí dodávky jatečných zvířat se bude v zásadě stanovovat na základě situace na trhu s vepřovým a hovězím masem s tím, že bude mezi kupujícím a prodávajícím vždy na každý kalendářní týden. Cena bude projednána vždy do 10 dnů před tímto termínem. Pro úroveň ceny je rozhodná konkurenční cena v ČR s ohledem na ceny v zemích Evropské unie. Podle čl. III. odst. 2 mělo být při zpeněžování použito hodnocení systémem S. Článek III. odst. 3 stanovil, že pokud nedojde k dohodě o ceně na období stanovené podle čl. III. odst. 1, dodávka nebude realizována a snižuje se o množství dohodnuté na toto období. Tato skutečnost musí být doložena písemně. V čl. VII. smlouvy bylo dohodnuto, že nesplnění čtvrtletního objemu dodávek na sjednanou toleranci + - 5% zakládá možnost uplatnit smluvní pokutu ve výši 3 Kč za 1 kg nedodaného nebo neodebraného množství jatečných zvířat. Žalobce prokázal, že žalovaný nesplnil povinnost dodat úpadci smluvně sjednané množství jatečných zvířat ve třetím a čtvrtém čtvrtletí roku 2003, což na smluvní pokutě činí 75 184,50 Kč a 192 927 Kč, tedy celkem částku požadovanou žalobcem ve výši 268 111,50 Kč.

Odvolací soud z uvedených skutkových zjištění dovodil, že předmětná ujednání o kupní ceně nelze chápat jako stanovení způsobu jejího dodatečného určení, jak má na mysli § 409 odst. 2 obch. zák. a nelze je chápat ani jako vůli stran uzavřít smlouvu bez určení kupní ceny. Odvolací soud dovodil, že pokud nebyly splněny podmínky ustanovení § 409 odst. 2 obch. zák., kupní smlouva platně nevznikla. Konstatoval, že při neexistenci hlavního závazku nemůže existovat zajišťující závazek, a protože dohoda o smluvní pokutě, jako zajišťující prostředek, je závislá na existenci hlavního závazku (v daném případě existenci kupní smlouvy), který je smluvní pokutou zajištěn, odvolací soud žalobu ohledně zaplacení smluvní pokuty ve výši 268 111,50 Kč zamítl, jestliže kupní smlouva mezi účastníky platně nevznikla.

Proti rozsudku odvolacího soudu podal žalobce dovolání s tím, že nesouhlasí se závěrem odvolacího soudu o neplatnosti kupní smlouvy uzavřené mezi účastníky dne 4.11.2002. Namítá, že odvolací soud špatně aplikoval § 409 odst. 2 obch. zák. a § 448 obch. zák., neboť byla-li kupní smlouva uzavřena bez přímého určení ceny nebo způsobu jejího určení, vyjádřily strany úmysl, že má být zaplacena cena obvyklá v době uzavření smlouvy, jak ji specifikuje § 448 obch. zák. Smlouva navíc umožňuje její dodatečné objektivní určení s přihlédnutím k systému SEUROP, což je systém mezinárodní klasifikace jatečně upravených těl prasat a skotu, čímž strany popsaly způsob určení obvyklé kupní ceny. Dovolatel má tedy za to, že kupní smlouva byla uzavřena platně a má nárok na zaplacení v ní sjednané smluvní pokuty za porušení povinnosti žalovaného spočívající v nedodání sjednaného množství dodávek jatečných zvířat. Navrhl, aby rozsudek odvolacího soudu byl zrušen a věc byla vrácena odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Nejvyšší soud České republiky (dále jen "Nejvyšší soud") jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) po zjištění, že dovolání bylo podáno včas a osobou k tomu oprávněnou (§ 240 odst. 1 o. s. ř.), řádně zastoupenou advokátem (§ 241 odst. 1 o. s. ř.), je přípustné podle § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř. a z obsahu dovolání vyplývá, že se opírá o způsobitelný dovolací důvod podle § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř., rozhodnutí odvolacího soudu přezkoumal podle § 242 o. s. ř.

Podle § 242 odst. 3 o. s. ř. lze rozhodnutí odvolacího soudu přezkoumat jen z důvodů uplatněných v dovolání. Je-li dovolání přípustné, dovolací soud přihlédne též k vadám uvedeným v § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3, jakož i k jiným vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, i když nebyly v dovolání uplatněny. Uvedené vady řízení se z obsahu spisu nepodávají a dovolatel ani takové vady v dovolání

výslovně nenamítá.

Dovolací soud se dále zabýval uplatněným dovolacím důvodem podle ustanovení 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř., kterým je pochybení soudu při aplikaci práva na zjištěný skutkový stav, tedy případ, kdy byl skutkový stav posouzen podle jiného právního předpisu, než který měl být správně použit, nebo byl-li sice aplikován správně určený právní předpis, ale soud jej nesprávně interpretoval (vyložil nesprávně podmínky obecně vyjádřené v hypotéze právní normy a v důsledku toho nesprávně aplikoval vlastní pravidlo, stanovené dispozicí právní normy).

Nejvyšší soud dospěl k závěru, že odvolací soud správně ze skutkových zjištění dovedl, že mezi účastníky kupní smlouva platně uzavřena nebyla.

Podle § 409 odst. 1 obch. zák. se prodávající kupní smlouvou zavazuje dodat kupujícímu movitou věc (zboží) určenou jednotlivě nebo co do množství a druhu a převést na něho vlastnické právo k této věci a kupující se zavazuje zaplatit kupní cenu.

Podle § 409 odst. 2 obch. zák. musí být kupní cena ve smlouvě dohodnuta nebo musí v ní být alespoň stanoven způsob jejího dodatečného určení, ledaže z jednání o uzavření smlouvy vyplývá vůle stran ji uzavřít i bez určení kupní ceny. V tomto případě je kupující povinen zaplatit kupní cenu stanovenou podle § 448 obch. zák.

Ustanovení § 448 odst. 2 obch. zák. stanoví, že pokud není cena ve smlouvě dohodnuta a není-li stanoven ani způsob jejího určení a je-li smlouva platná s přihlédnutím k § 409 odst. 2 obch. zák., může prodávající požadovat zaplacení kupní ceny, za kterou se prodávalo obvykle takové nebo srovnatelné zboží v době uzavření smlouvy za smluvních podmínek obdobných obsahu této smlouvy.

Z uvedených ustanovení je zřejmé, že použití § 448 odst. 2 obch. zák. o ceně obvyklé nastupuje jen za podmínky, že smlouva je platná podle § 409 odst. 2 obch. zák., tedy, že smlouva obsahuje buď ujednání o ceně nebo o způsobu jejího určení anebo že strany chtějí uzavřít kupní smlouvu bez určení ceny.

Odvolací soud správně uzavřel, že strany si kupní cenu způsobem podle § 409 odst. obch. zák. nesjednaly. Za takové situace kupní smlouva postrádá podstatnou část kupní smlouvy - dohodu o kupní ceně. Ze skutkových zjištění vyplývá, že strany si pouze dohodly, že kupní cenu stanoví pro jednotlivé dílčí dodávky dohodou až podle situace na trhu a nedojde-li k dohodě o ceně, dodávka nebude realizována. Z takového ujednání nelze dovodit, jak se nesprávně dovolatel domnívá, že si strany ve smyslu § 409 odst. 2 obch. zák. dohodly, že chtějí uzavřít kupní smlouvu bez určení ceny. Ze smluvního ujednání vyplývá úmysl účastníků uzavřít kupní smlouvu s určením ceny, ale až se na výši kupní ceny dohodnou, a nedohodnou-li se, nebude smlouva uzavřena. Za takové situace, dokud není učiněna mezi účastníky smlouvy dohoda o kupní ceně - podstatné náležitosti kupní smlouvy, nelze dospět k závěru, že kupní smlouva platně vznikla.

Námítky dovolatele nebyly shledány oprávněnými, dovolací důvod ve smyslu § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. nebyl tedy uplatněn důvodně, a proto Nejvyšší soud, aniž nařídil jednání (§ 243a odst. 1 o. s. ř.), dovolání žalobce podle § 243b odst. 2 o. s. ř. zamítl.

O nákladech dovolacího řízení bylo rozhodnuto podle § 243b odst. 5, § 224 odst. 1, § 151 odst. 1 a § 142 odst. 1 o. s. ř. za situace, kdy neúspěšný žalobce nemá právo na náhradu těchto nákladů a žalovanému v souvislosti s tímto řízením náklady nevznikly.

Proti tomuto rozsudku není opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 26. března 2009

JUDr. Kateřina Hornochová
předsedkyně senátu